

IGAInstitutt for
gruppeanalyse og
gruppepsykoterapi

Litteraturliste til seminar i basal psykoanalytisk teori (BPT)

(revidert 2025, med forbehold om kommende mulige endringer)

knyttet til utdanningsprogrammene i gruppepsykoterapi og gruppeanalyse

Formålet med teori-kurset er:

- Bli fortrolig med utviklingen av psykoanalytisk teori
- Lære å behandle nøkkelpbegreper slik at de kan diskuteres ut fra egen praksis
- Lære hva en psykoanalytisk holdning og tenkemåte innebærer

Undervisningsform: Seminarmodell som innebærer selvstudium. Kandidatene legger etter avtale frem teori fra litteraturlisten til drøftelse i teorigruppene.

Bok som bør kjøpes som bakgrunns litteratur:

- Mitchell, S. A., & Black, M. J. (1995). *Freud and Beyond – A History of Modern Psychoanalytic Thought*. Basic Books, New York.

Anbefalt videre lesning (eller som oppslagsverk):

- Freud, S (1905) Bruddstykke av en hysterianalyse. Cappelen akademisk (ny utg 2007)
- Gullestad, S.E og Killingmo, B. (2013) Underteksten. Psykoanalytisk terapi i praksis. Universitetsforlaget, Oslo.
- Gabbard, G.O. (2010) Long-term psychodynamic psychotherapy. Am. Psych. Ass., Arlington.
- Milton, J., Polmear, C., & Fabricius, J. (2011) A short introduction to Psychoanalysis. Sage, LA
- Laplanche, J. & Pontalis, J. B. (1988). *The Language of Psychoanalysis*. Karnac Books, London
- Sjögren, Lars (1990/2007). Sigmund Freud. Mannen og verket. Oslo: Aschehoug.
- Hopper, E. (2009). Building bridges between psychoanalysis and group analysis in theory and clinical practice. *Group Analysis*, 42(4), 406-425.

NB! Alle kandidater bes forberede to eller tre spørsmål til de teoretiske tekstene som skal leses til hver samling:

Tema 1. samling: Freud

Freud (1917/1929) Forelæsninger til indførelse i Psykonalyse. Kap 1. Første forelæsning, indledning. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo

Sjögren, L. (2007). *Sigmund Freud. Mannen og verket*. Oslo: Aschehoug.

Kap. 2 Den store oppdagelsen I. Hysteriets språk. Finnes også tilgjengelig som pocketbok på svensk.

Lenke til boken i Nasjonalbiblioteket: <https://www.nb.no/items/6d763df3158ec27d65e80c191d37c446?page=29#0>

Freud, S. (1912). The dynamics of transference. Standard Edition. 12:99-108

Freud, S. (1917) Mourning and Melancholia. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud* 14:237-258

Finnes på norsk i: Engelstad & Øverland, red (2011) *Mellom psykoanalyse og litteratur* Freud, Sigmund (1917). Sorg og melankoli. (S. Dahl, overs.) ss. 137-149 Oslo: Gyldendal.

Anbefalt:

Almond, R. (2012) Freud's «The Dynamics of transference» one hundred years later. *Journal of American Psychoanalytic Association*. 59, 1129-1156

Tema 2. samling: Egopsykologi

Killingmo, B. (1989). Conflict and Deficit: Implications for Technique. *Int. J. Psychoanalysis.*, 70:65-79.
(for de med tilgang til PEPWeb; [Lenke til artikkelen](#))

Killingmo, B. (2006). Trenger vi strukturbegreper? Egopsykologi i nytt hus. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 38, 1030-1040.

Erikson, E. H. (1984). Reflections on the last stage—and the first. *The psychoanalytic study of the child*, 39(1), 155-165.

Catia Galatavioten (2005) The defences s 15-38. I Budd, Susan & Rusbridger, Richard (red.) *Introducing Psychoanalysis*. London and New York: Routledge

Gabbard, G.O (2010) *Long term psychodynamic therapy*. American Psychiatric Association, Arlington. Kap 6 Working with resistance.

Anbefalt:

Freud, A. (1936/ 1974) *Jeg'et og forsvarsmekanismene*
<https://www.nb.no/items/83832ce9704b357ca7efd0da0bee6e83?page=0>

Tema 3. samling: Klein og ny-kleinianerne

Klein, M. (1959). Our adult world and its roots in infancy. *Hum. Relat.* 12, 247-263. I boka *Envy and gratitude & other works 1946-1963*. Delacorte Press/Seymore Laurence (1975).

Fonagy, P. (2008) Being envious of envy and gratitude. I P. Roth & A. Lemma (red) *Envy and gratitude revisited*. Karnac, London. s 201-210

Heimann, P. (1950). On Counter-Transference. *International Journal of Psychoanalysis* 31:81-84

Ogden, T. (1979) On Projective Identification. *International Journal of Psychoanalysis* 60: 357-373.

Joseph, B (1985) Transference: The total situation, *International Journal of Psychoanalysis*, 66(4), 447 - 454

Tema 4. samling: Objektrelasjonsteori

Igra, Ludvig (1989). Winnicott i *Objektrelasjoner og psykoterapi* (s 45-52). Hans Reitzels Forlag
(Svensk utgave 1983; Kap 5 i *Objektrelasjoner och psykoterapi*, Natur och Kultur).

Winnicott D. W. (1968) The Use of an Object and Relating Through Identification. Kapittel 6 i *Playing and Reality* (1971) Tavistock:London

Igra, Ludvig (1983). Fairbairn. Kap 7 i *Objektrelasjoner och psykoterapi* (s 65-72). Natur och Kultur.

Fairbairn, Ronald (1943). The Repression and the Return of Bad Objects. Kapittel 3 (s 59-81) i *Psychoanalytic Studies of the Personality*.

Bowlby, John (1988). Attachment, communication, and the therapeutic process. Kap. 8 i Bowlby, J. A *Secure Base*. Routledge. (På dansk: Tilknytning, kommunikation og den terapeutiske proces. Kap. 8. i Bowlby (1988/1994) *En sikker base*. København: Det lille forlag)

Fonagy, P (2001) *Attachment theory and psychoanalysis*. Kap 7 The independent School of British Psychoanalysis and Its Relation to Attachment Theory

Tema 5. samling: Relasjonell psykoanalyse

Ferenczi, S. (1988/1933). Confusion of Tongues Between Adults and the Child—The Language of Tenderness and of Passion. *Contemporary Psychoanalysis*, 24:196-206

Mitchell, S.A. (1991). Wishes, Needs, and Interpersonal Negotiations. *Psychoanalytic Inquiry*, 11(1/2):147-170.

Levenson, E. A. (1992) Harry Stack Sullivan: From Interpersonal Psychiatry to Interpersonal Psychoanalysis. *Contemporary Psychoanalysis* 28:450-466

Binder, P.E. (2012) Før og nå. Relasjonell psykoterapi og forståelsen av overføring. I R. Ulberg, A.G. Hersoug & T. Knutsen (Red.) *Psykoterapi i utvikling*. Akademika forlag, s 47-61.

Zachrisson, A. (2008) Motoverføring og endringer i synet på den psykoanalytiske relasjonen. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*, Vol 45, nummer 8, side 939-948

Anbefalt:

Stokkeland, Jon Morgan (2012). Overføring og motoverføring: En oversikt. *Matrix*, 29, 128-48.

Lenke til Matrix nr 2, 2012: https://www.matrixtidsskrift.dk/pdf/matrix_2012_2.pdf

Tema 6. samling: Kohut og utviklingspsykologi

Kohut, H., & Wolf, E. S. (1978). The disorders of the self and their treatment: An outline. *International journal of Psychoanalysis*, 59(4), 413-425.

Magid, B., Fosshage, J., & Shane, E. (2021). The emerging paradigm of relational self psychology: An historical perspective. *Psychoanalysis, Self and Context*, 16(1), 1-23. OBS! Section I and III

Johannessen, R. (2012). Utvikling alltid i relasjon. Psykodynamisk utviklingsteori. I R. Ulberg, A.G. Hersoug & T. Knutsen (Red.) *Psykoterapi i utvikling*. Akademika forlag

Stern, D. N. (1985) *Spedbarnets interpersonlige verden*. Gyldendal akademisk (ny utg 2003). Kap 1: Utforskning av barnets subjektive erfaring: en sentral rolle for bevisstheten om selvet, kap 6: Fornemmelsen av et subjektivt selv I: oversikt, kap 7: Fornemmelsen av et subjektivt selv II: affektinntoning.

Kernberg, O.F. (2015) Neurobiological correlates of object relations theory: The relationship between neurobiological and psychodynamic development. *International Forum of Psychoanalysis*. 24, 38-46.

Tema 7. samling: Arbeid med drømmer og fantasier og Den analytiske holdning

Gabbard, G.O (2017) *Long term psychodynamic therapy*. American Psychiatric Association, Arlington. Kap 7. Use of dreams and fantasy in psychodynamic therapy

Sjögren, Lars (2007). *Sigmund Freud. Mannen og verket*. Oslo: Aschehoug. Kapittel 3 Den store oppdagelsen II. Drømmens språk.

Lenke til boken i Nasjonalbiblioteket: <https://www.nb.no/items/6d763df3158ec27d65e80c191d37c446?page=53>

Rørøsgaard, Olaf (2012). Om drømmen i psykoanalytisk psykoterapi. I Ulberg, R., Hersoug, A.G. & Knutsen, T. (red.) *Psykoterapi i utvikling*. Oslo: Akademika forlag.

Zachrisson, A. Terapeuten (2012) Terapeutens indre arbeid: refleksjoner over motoverføring og nøytralitet, metode og etikk. I *Psykoterapi i utvikling*, Ulberg, R., Hersoug, A.G., & Knutsen, T. (red) Oslo, Akademika, 2012, Sidespenn 81 - 96

Gullestad, S & Killingmo, B (2013) Den analytiske holdningen s 166-174. *Underteksten*. Universitetsforlaget, Oslo.

Anbefales:

Freud, Sigmund (1900). *Drømmetydning*. Kapittel 2 spesielt, men les gjerne hele boken

Tema 8. samling: Gjennomarbeiding, avslutning og repetisjon

Freud, S (1914). Erindre, gjenta og gjennomarbeide. (S. Dahl, overs.) I Freud, S. (2011). Mellom psykoanalyse og litteratur. (I. Engelstad & J. Øverland, red.) Oslo: Gyldendal.

Gabbard, G.O (2017) Long term psychodynamic therapy. American Psychiatric Association, Arlington. kap 9. Working through and termination

Eagle, M.N. (2011) *Form Classical to Contemporary Psychoanalyses*. Kap 7. Conceptions of object relations theory in contemporary psychoanalytic theories

Milton, Polmear & Fabricius (2011) *A short introduction to psychoanalyses* (2.ed) Kapittel 2: Basics of psychoanalytic theory

Nøkkelbegreper fra hele pensum:

- Dynamisk
- Det ubevisste
- Topografisk modell: Bevisst/ førbevisst/ ubevisst
- Strukturmodell: Id/ Jeg / Overjeg
- Indre konflikter
- Overføring/ Motoverføring
- Affekt/ følelse/ emosjoner
- Motstand
- Libido
- Seksuelle utviklingsstadier; oral, anal, ødipal, latensfasen
- Ødipus komplekset
- Forsvars mekanismer: f.eks Fortregning, reaksjonsdannelse, projektiv identifikasjon, benektning, splitting,
- Drøm
- Mentale representasjoner
- Indre objekter
- Objektrelasjoner
- Regressjon
- Fantasi/ ubevisste fantasier
- Paranoid schizoid posisjon vs depressiv posisjon
- Containment /romming
- Overgangsobjekt
- Falskt selv
- Holding
- Selvet og selvobjekter
- Tvillingoverføring, speilingsoverføring og idealiserende overføring
- Utviklings perspektiv
- Gjennomarbeiding
- Avslutning